

VILLA KARO
VILLA KARON YSTÄVÄT
LES AMIS DE LA VILLA KARO
Annankatu 31-33 E 67
00100 Helsinki

JÄSENLEHTI 1/2010 MEDLEMSBLAD

11. VUOSIKERTA

Kwassi luovutti generaattorin.

Tässä se on: Grand-Popon terveyskeskuksen generaattori

KUTEN JOTKUT muistavat lahjoitti Villa Karon ystävät ry 10-vuotisjuhlissa Grand-Popon terveyskeskukseen generaattorin, mutta koska mosaiikkiterassi ja koko puutarha oli täynnä juhluvieraita, generaattori ei mahtunut mukaan juhliin, missä terveyskeskuksen johtajalle luovutettiin vain generaattorin avain.

Mutta tässä se nyt on koko komeudessaan. Kwassi edustaa kuvassa luovuttajia, kaikki muut vastaanottajia!

Carmenin seuraaja valitaan kevään aikana

NIIN KUIN toisaalla tässä lehdessä on puhe, Villa Karoon kaivataan kipeästi ohjelmapäällikkö Carmenille seuraajaa. Carmenhan muutti viime syksynä Grand-Poposta Cotonouhun lastensa koulun takia.

Uusi ohjelma- ja hallintopäällikkö on tarkoitus valita vielä tämän kevään aikana. Tehtävä ei ole helppo, koska seuraajalta edellytetään taitoja jotka eivät ole itsestäänselvyyksiä Beninissä. Tärkeimpiä vaatimuksia ovat moitteeton ranskankielen taito sekä käytännön taito englanninkielessä, ja tietysti henkilökohtainen myönteinen suhde taiteeseen ja kulttuuriin.

OPM jatkaa tukeaan

VILLA KARON tärkein taloudellinen tukija opetusministeriö on mahdollistanut tänäkin vuonna kulttuurikeskuksen toiminnan myöntämällä meille tukea 125 000 euroa vuoden 2010 toimintaan. Tämän lisäksi meille myönnettiin erityistukea juhluvuoden suurnäyttelyä varten.

Lämmin kiitos!

Kiitos jäsenmaksuista!

INNOKKAIMMAT KANNATUSJÄSENET ovat jo alkaneet maksaa tämän vuoden jäsenmaksuja, mistä lämmin kiitos. Vähemmän varhaisille tulee tämän lehden mukana pankkisiirto. Kiitos jo etukäteen kannatuksestanne. Tehdäänköhän tänäkin vuonna uusi jäsenennätys?

Tukea Wihurilta, Thuringilta ja Svenska kulturfondenilta

JENNY JA ANTTI WIHURIN SÄÄTIÖ, Svenska kulturfonden sekä William Thuringin säätiö ovat myöntäneet taloudellista tukea Villa Karon juhlanäyttelyä varten. Näyttely pidetään ensi kesänä Helsingin Taidehallissa, ja siitä tulee juhluvuoden kotimainen suur tapahtuma, johon liittyy varsinaisen taidenäyttelyn lisäksi monia oheistapahtumia.

Henri ja Jean: Englanninkielen taitajat

SYKSYN JUHLAVIIKOLLA järjestettiin Grand-Popossa koulujen välinen englanninkielen sanelukirjoituskilpailu, ja tässä ovat voittajat:

Ala-asteen sarjan voitti **Jean Dossou** Grand-Popon EPP-koulusta (yläkuvasa) ja yläasteen kilpailun **Henri Mermoz Koye** Agouesta (alakuvasa).

Kilpailun rahoitti Norsen. Kumpikin voittanut koulut sai palkinnoksi tietokoneen (jollaisen edessä Henri istuu) ja yksilövoittajat saivat oman polkupyörän kumpikin, jonka kanssa Jean ylpeänä poseeraa.

Kaikki osallistujat saivat kilpailua varten painetun T-paidan, ja kaikki osallistuneet – sekä oppilaat että koulut - koulutarvikkeita.

Tack Norsen!

Merkittävä lahjoitus Villa Karon kirjastoon

LIKE KUSTANNUS, joka on kustannut juhlakirjame, on lahjoittanut suuren määrän ranskankielistä nykykirjallisuutta Villa Karon kirjastoon.

Lahjoitus vahvistaa merkittäväällä tavalla kirjaston ranskankielistä osastoa.

Lämmin kiitos!

Egypten vann igen

EGYPTEN LYCKADES med att försvara sin titel och vann sitt tredje raka guld i Afrikanska mästerskapen i fotboll. Totalt har Egypten redan sju guld. Årets turnering har bjudit på det mesta – både fina fotbollsstunder samt den förfärliga tragedin som ledde till Togos avhopp.

Det blev final mellan Egypten och Ghana. En final som länge såg ut att gå till förlängning, men i den 85:e minuten slog skyttekungen Mohamed "Gedo" Nagy till. Regerande mästarna Egypten höll för trycket och blev historiska med sitt sjunde guld.

I bronsmatchen möttes Algeriet och Nigeria. Det var Nigeria som var starkare och tog med det samma sitt sjunde brons i mästerskapen.

Benin sparkar hela landslaget

Det gick inte lika fint för Benin. Landet åkte ur mästerskapen redan i grupppelet - det har lett till drastiska konsekvenser. Benins fotbollsförbund skriver i ett pressmeddelande att tränaren och samtliga spelare sparkas från landslaget. I pressmeddelandet skriver förbundet, enligt BBC, att spelarna varit "opatriotiska" och haft "för dålig disciplin". Benin slutade trea i grupp C efter att ha förlorat mot Nigeria och Egypten samt bara fått oavgjort mot Mozambique.

Putkiremontti ja Afrikka-talo

VILLA KARON TOIMISTO Annankadulla oli koko syksyn putkiremontin kourissa.

Sinnittelimme siellä, mutta hauskaa pölyjen köhiminen ei ollut. Nyt remontti alkaa olla paremmalla puolella (vaikka ei vielä kokonaan lopussa).

Remontti antoi meille aiheita miettiä toimiston tulevaisuutta, ja väistämätön johtopäätös on, että jossain vaiheessa tarvitsemme isommat toimistotilat. Omalla tavalla tämä tuli selväksi myös syksyn jäsenillassa, joka pidettiin remontin takia Forum Box galleriassa: se oli onni koska iltaan osallistui niin paljon väkeä, että kaikki eivät olisi mahtuneet Annankadun toimistoon.

Jäsenillan vuoksi emme kuitenkaan sinänsä tarvitse uusia tiloja, syyt ovat suuremmat: Villa Karon toimiston kirjasto kasvaa, toimistossa käy koko ajan enemmän vieraita, ja olisi sympaattista jos kävijöille olisi kirjastonurkkaus, jossa he voisivat kaikessa rauhassa tutkia kirjaston helmiä ja mahdollisesti jopa työskennellä siellä. Annankadulla kun on sellaista lähdemateriaalia Afrikan historiasta mitä mistään muusta suomalaisesta kirjastosta ei löydy.

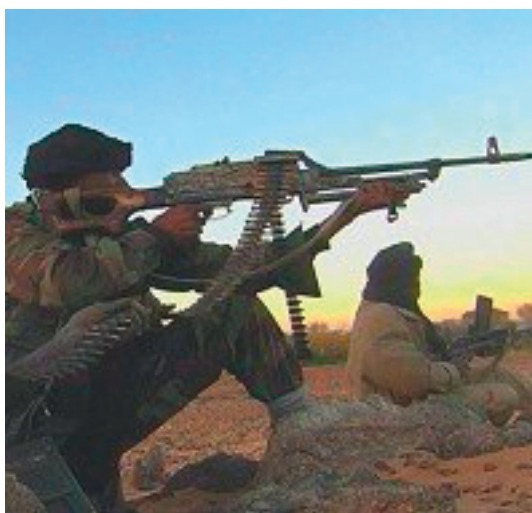
Niin ikään olisi hauskaa, jos meillä olisi kirjoista vapaata seinätilaa ja muutakin näyttelytilaa jotta voisimme silloin tällöin järjestää omien stipendiaattien näyttelyitä täällä Helsingissä.

Tästä kaikesta johtuu, että olemme - ilman panniikkaa mutta kuitenkin päättäväisesti - etsimässä isompia tiloja. On mahdollista, että sellaiset tilat löytyvät jopa samasta Annankadun rakennuksesta, mutta oman talon uusiin tiloihin emme aivan pika pikaa muuta, vaikka vapaita tiloja saattaisi löytyäkin, ennen kuin olemme varmistaneet, että meille tarjotuissa tiloissa on putkiremontti jo tehty!

Pidemmän aikavälin unelma olisi perustaa Helsinkiin Afrikka-talo, josta Villa Karon ystävät voisivat vuokrata tilaa. Loput Afrikka-talon tiloista voitaisiin käyttää Suomeen muuttaneiden afrikkalaisten kerho- ja kulttuuritoimintaan. Taloon voitaisiin perustaa myös vaikkapa hyvä afrikkalainen ravintola!

Eli olkaa kuulolla hyvät ystävät ja kertokaa, jos jostain keskustasta vapautuu 200-300 neliötä toimistotilaa kohtuuvuokralla!

Ännu en militärkupp i Niger

NIGERS REGERING störtades 19.2.2010. Även president **Mamadou Tandja** har anhållits. Timmarna efter kuppen stängdes landets gränser och all flygtrafik stoppades. Militären proklamerade utgångsförbud från skymning till gryning. Kuppen leddes av major Adamou Harouna. Militären meddelade att författningen upphävts och alla politiska institutioner upplösts.

Den 71-årige Mamadou Tandja har suttit vid makten i över ett årtionde. 2004 hölls presidentval där den sittande presidenten Tandja vann stöd för ytterligare fem år. Enligt internationella observatörer var valet förhållandevis demokratiskt. 2009 började dock Tandja bäddaa för en lagändring som skulle ge honom möjlighet till en tredje mandatperiod vid makten. Under protesterna som följde upplöste han parlament och sparkade sin regering, och ledde i praktiken landet själv, vilket i sin tur ledde till att Niger diplomatiskt isolerats från omvärlden.

Både EU och Afrikanska unionen fördömer statskuppen i Niger. Afrikanska Unionen kräver att Niger snabbt återvänder till grundlagsenlig ordning. Den tidigare kolonialherren Frankrike manar armén och övriga inblandade att söka en lösning på problemen förhandlingsvägen.

Tidigare kupper i Niger har ägt rum 1974, 1996 och 1999.

1960-talets upptäckt av uran i Air Massif tände hoppet om en starkare ekonomisk framtid för Niger. I dag är Niger en av de primära urankällorna för den statskontrollerade franska atomenergikoncernen Areva, som också uppges vara det fattiga Nigers största privata arbetsgivare.

Maisa Toivosesta kunniajäsen

JOS OLET OLLUT yhteydessä Villa Karon toimistoon, esim. viisumihakemusten tiimoilta tai stipendiasioissa, olet erittäin todennäköisesti ollut tekemisissä Maisa Toivosen, Villa Karon järjestösihteerin kanssa.

Maisa on ahkerasti ja vapaaehtoisella pohjalla hoitanut Villa Karon ja stipendiaattien asioita jo yli viisi vuotta. Maisalle myönnettiin viime vuoden loppupuolella hyvin ansaittu kunniajäsenyys. Kyselimme Maisalta kuulumisia ja tunnelmia:

Onnittelut Villa Karon kunniajäsenyydestä! Miltä nyt tuntuu?

Kiitos, tuntui tosi mukavalta saada tämä huomio-onosoitus Villa Karon mosaiikkiterassilla, suuren yleisön edessä Grand Popossa.

Miten ja milloin päädyit Villa Karon hommiin?

Tapasin syksyllä 2004 Matti-Juhani Karilan ja hän kyseli, olisiko eläkeläisellä aikaa ja kiinnostusta tulla Villa Karoon. Juha Vakkurin kanssa sitten sovimme yksityiskohdat.

Toimenkuvasi Villa Karon Ystävät ry:ssä, eli mitä työhösi kuuluu?

Käyntikorttiini painettiin järjestösihteeriksi. Yhdistyksen tunsin, mutta sihteerinä en ole ollut koskaan, joten työnkuva syntyi ajan mittaan. Viiden

vuoden jälkeen tiedän, mitä kaikkea voi tehdä. Eniten aikaa kuluu stipendiaattien asioiden hoitoon.

Mikä on parasta/ikävintä toimenkuvassasi?

Ehkä parasta on, kun voi lähteä kolmena päivänä viikossa töihin, jossa vielä viihtyy.

Ikävää puolta en ole vielä löytänyt. Jos jotain pitää löytää, niin ehkäpä se, että kolmen alkuviiikon työpäivän jälkeen viikonloppuni alkaa keski-
viikkona, jolloin tulee hoppu hoitaa kotona odottavat tekemättömät työt.

Mikä on tähän mennessä jäänyt erityisesti mieleesi Villa Karossa?

Koko vuosi 2009, jolloin juhluvuoden järjestelyt veivät paljon aikaa ja marraskuussa juhlaviikon huipennus Grand Popossa.

Kerro joku tarina toimistolta?

Päällimmäisenä on viime aikojen putkiremontti talossa. Se on opettanut, ettei pidä vuokrata sellaisia toimistotiloja, joissa tullaan uusimaan koko putkisto. Remontin keskellä työskentely on vihon viimeistä hommaa.

Olet käynyt Grand Popossa useita kertoja. Mistä pidät eniten Beninissä?

Olen käynyt viisi kertaa Villa Karossa ja joka kerta pala sydäntä on jäänyt sinne. Pidän lintujen aamukonsertista, meren kohinasta, valosta ja lämmöstä, joka tulee sekä ilmasta että ihmisistä.

Villakarolaisena olet jatkuvasti tekemisissä eri taiteenalojen ihmisten kanssa. Mikä taiteenlaji on lähinnä omaa sydäntäsi ja miksi?

Mikään taiteenmuoto ei nouse yli muiden. Olen tässä työssä oppinut niiden monimuotoisuuden. Suomessa on upeita nuoria taiteilijoita, joilla on intoa kokeilla uutta ja vielä sovittaa sitä afrikkalaiseen kulttuuriin.

Mitä tulevaisuudensuunnitelmia sinulla on ja liittyykö Benin tai Villa Karo niihin?

Pitkän tähtäyksen suunnitelmät eivät enää kuulu ohjelmaani. Benin ja Villa Karo tulevat aina liittymään jollain tavoin elämäni, vaikka siellä työskenteleminen vaihtuisikin lapsenlapsen päivähoitajaksi.

Terveisesi jäsenlehden lukijoille?

Villa Karo tarvitsee teitä, jotta voisimme turvata suomalais-afrikkalaisen kulttuurin jatkuvuuden. Jäsenmaksut ovat tässä työssä tärkeä osa.

Kiitos Maisalle ja onnittelut vielä kerran!

Maisaa haastatteli Jussi Moilanen

Taina Mäki-Iso:

KLOVNERIAA JA HUUMORINTAJUA eli MILLE BENINISSÄ NAURETAAN

IHAN ALUKSI haluan kiittää mahdollisuudesta vierailla ja työskennellä Villa Karossa. Kulttuurikeskus todellakin avaa meille suomalaistaiteilijoille portin beniniläiseen ja laajemminkin länsiafrikkalaiseen kulttuuriin ja elämään.

Vierailin Villa Karossa 6.10.-8.12.2009 välisenä aikana ja pääasiallisesti olen oikein tyytyväinen vierailuuni. Toimin ja työskentelin yllättävänkin paljon ennakkoon esittämäni työsuunnitelman mukaan. Se vaati jonkin verran järjestelmällisyyttä ja sinnikkyyttä, mutta koska ideat tuntuivat oikeansuuntaisilta vielä Grand Popossakin, niin niitä oli hyvä toteuttaa. Onneksi se, *miten* ne toteutuivat oli kiinnostavaa ja yllättävää.

Minun ”metatavoitteenihan” oli tutkailla paikallista huumoria ja ihmetellä mille Beninissä nauretaan. Ja kyllähän sitä sekä halua nauramiseen että naurua löytyi. Välillä tein huomioni normaalin vuorovaikutustilanteen sivutuotteena, välillä ihan tietoisestikin ”hauskuutin” ihmisiä. Joskus jopa kysyin, milles nyt nauretaan (esim. radiosta tuleva sanomalehtikatsaus ja päivän politiikan kommentointi tuntui naurattavan monia). Kirjoitin ja keräilin huumorihavaintojani päiväkirjaan. Ainakin itseironia, auktoriteeteille nauraminen, matkiminen, asioitten suhteettomuus, mokat ja yovo-ameipo/valkoinen-musta vitsailut naurattivat. Aika lailla samat asiat kuin missä muualla tahansa. Uskallan yleistää, että kovasti huumorintajuista väkeä löytyi. Mutta olennaisinta kai tässä oli, miten tämä havainnointi vaikutti allekirjoittaneeseen. Se nimitäin viritti ja aktivoi kohti klovneriaa. Ja sitähan olin tullut tekemään.

Saavuttuani Villa Karoon sain kuulla ohjelmapäällikkö Carmenin lähteneen kulttuuri keskukses-

ta. Se oli aikamoinen pettymys. Niin paljon hyvää olin kuullut hänen ammattitaidostaan ja laajasta kontaktiverkostostaan. Olin kuvitellut ja suunnitellut tukeutuvani hänen apuunsa monessa eri asiassa. Onneksi olin itse edes vähän ennakkoon ehtinyt ottaa selvää mahdollisista yhteistyökumppaneista. Yksi sellainen oli muusikko, ohjaaja, sirkusryhmän vetäjä **Segun Ola**, johon olin siis ollut yhteydessä jo ennen lähtöäni. Hän tosin sitten oli miltei koko minun Beninissä oleskeluaikani puolestaan Euroopassa. Lopulta Segun Ola tuli kuitenkin tapaamaan minua Villa Karoon kotiinpaluutani edeltävänä päivänä. Tällä kertaa emme siis tehneet käytännössä yhteistyötä, mutta oli tosi tärkeää ja kiinnostavaa vaihtaa ajatuksia. Pyysin tapaamiseen myös akrobaatti Heini Koskisen. Ja tästä koostamisesta syntyikin käytännön yhteistyökuvioita.

Villa Karossa tarvitaan asiantuntevaa työntekijää edesauttamaan suomalaistaiteilijoiden työskentelyä ja kontaktointia paikallisten taiteilijoiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Toivottavasti talossa on pian uusi ”Carmen”. Onneksi siellä nyt oli ihana ja ihmeellinen **Anna Puhakka**. Anna on rautainen ammattilainen ja erittäin avulias. Hän auttoi minua todella monessa asiassa.

Anna oli apuna mm. kun me näyttelijä Sirpa Taivaisen kanssa kävimme puhumassa koulujen johtajaopettajille/rehtoreille mahdollisesta klovnivierailuista heidän kouluissaan. Bella (Sirpa) ja Martta (Taina) toivotettiin tervetulleiksi pienen hämmennyksen saattamana. Ei mikään ihme, jos johtajille ei ihan heti selvinnyt mitä ne tällaiset klovnit oikein sitten tekisivät. Sovimme, että klovnipari vierailee kussakin luokassa noin 10-15 minuuttia. Johtajat informoivat opettajakunnan, mutta lapsille vierailun tulisi olla yllätys.

Valmistauduimme visiitteihin harjoittelemalla yhdessä toteuttavia gageja ja taikatemppuja. Mietimme sopivia lauluja ja kehitelimme uusia. Mukailimme mm. paikallisten lasten hokemas-

ta ”Yovo yovo bonjour” -laulun, jossa Pikkuisten kultakalojen melodia yhdistyi ranskan-, suomen- ja minankieliseen sanoitukseen. Siitä sitten tuli-kin hittibiisi! Sovimme improvisaation pohjaksi sisääntuloja ja joitain tilanteita. Halusimme myös leikittää lapsia. Kumpikaan meistä ei varsinaisesti osaa ranskaa, joten etukäteen piti opetella myös tarpeellisia lauseita.

Ensimmäinen vierailupäivä oli perjantai 16.10. Villa Karon lähellä olevassa koulussa (Ecole Primaire Publique Grand Popo, Group D). Kävimme kaikissa koulun kuudessa luokassa. Vaikka olemme Sirpan kanssa työskennelleet paljon sekä yhdessä että tahoillamme, täytyy kyllä myöntää, että perjantaiamuna vähän jännitti. Saavatko Bella ja Martta kontaktin lapsiin? Syntyykö vuorovaikutusta? Kuullaanko naurua? Kuinka kuuma tulee pelleillessä? Hyvinhän se meni ja hiki virtasi! Esityskokemus oli todella antoisa ja kannustava. Ihana koulu ja aivan mahtava johtajaopettaja, jolle ei ollut ongelma osallistua itsekin nenä päässä hassutteluun. Ensimmäisen päivän kokemuksista viisastuneita teimme kuitenkin ennakkosuunnitelluamme pieniä muutoksia. Ketään ei tuntunut huvittavan esimerkiksi esittelyssämme vitsailut siitä, että olisimme uusia opettajia. Se asia otettiin pelonsekaisesti hymyillen ihan liian todesta.

Seuraavalla viikolla maanantaina 19.10. ja tiistaina 20.10. vierailimme kolmessa eri osiossa isommassa koulussa (Complexe Scolaire de Grand Popo, Group A,B,C). Esiinnyimme liki kaikissa koulun luokissa. Täälläkin lapset nauroivat klovniin mokailulle ja törmäilylle, olivat mukana leikeissä, taikatempuissa ja saippuakuplat kruunassivat koulurutiinia iloisesti sekoittaneen (tai ehkä jonkun opettajan mielestä häirinneen) hetken.

Pääsääntöisesti koululaisten vastaanotto luokissa oli riemastunutta, väliin suorastaan hullaan- tunutta. Ja mikä tärkeintä; syntyi vuorovaikutusta

kieli- ja kulttuurieroista huolimatta. Joillekin opettajista oli ilmiselvästi vaikeaa hyväksyä uusi ja ehkä päällisin puolin kontrolloimattomalta vaikuttava tilanne. Onneksi he olivat vähemmistönä ja suurin osa opettajakunnasta vaikutti ilahtuneelta ja osa kiittikin meitä välittömästi.

Bella ja Martta tapasivat siis satoja eri-ikäisiä grand-popolaisia lapsia. Ja niinpä meidät tietenkin tunnistettiin ilman neniäkin. Itse sain kuulla lasten versioita esittämistämme lauluista ja leikeistä ihan viimeiseen päivään asti. Mutta se oli ihan kivaa. Lapsia myös ilmiselvästi kiinnosti Bella ja Martta vierailivat myös Adjahan kylässä tiistaina 27.10. Kävimme kylän koulussa kolmessa eri luokassa. Esiintyminen oli fyysisesti melko rankkaa ja tiesimme aiemmista päivistä, että jo parin tunnin sessio tuntuu vähintäänkin päivän työltä. Olisi ollut hienoa käydä kaikissa Adjahan koulun luokissa, mutta halusimme säästää voimavarojamme myös kylänraitilla ja paikallisessa sairaalassa esiintymiseen. Kohtaamiset kylän eri-ikäisten naisten ja miesten kanssa sisälsivät monia hauskoja tilanteita. Martta sai mm. pukeutumisvinkkejä paikallisilta naisilta ja Bellan ukulelen soitanta herätti suurta kiinnostusta. Klovnina minua itseäni kosketti kovasti ilmeisen iäkkäiden vanhusten kanssa kommunikointi. Kylän terveyskeskuksessa oli pieni sairaala, jossa kävimme tervehtimässä muutamaa aikuista potilasta. Anna oli meillä tulkkina mukana ja kertoi henkilökunnalle mm. meidän sairaalaklovnitaustastamme. Kaikki sujui oikein hyvin. Herkkiä ja iloisia kohtaamisia potilaiden kanssa ja henkilökuntakin sai omat nauratuksensa

Henkilökohtaisesti Adjahassa vierailu oli vaikuttava, paikoin jopa liikuttava kokemus. Aiemmat esiintymiskokemukset kouluissa antoivat varmuutta heittäytyä ja keskittyä klovneriaan. Arvelen, että olimme parhaimmillamme juuri Adjahassa. Vastaanotto oli tietenkin yllättynttä, mutta myös välittömän ilahtunutta ja ihastunutta. Ja näitä kyliä ja koulujahan tämänkaltaiseen toimintaan riittäisi...

Olin ennakkoon halukas ja varautunut kloverian työpajan vetämiseen. Itse olin kiinnostunut erityisesti ammattilaisten tai siksi opiskelevien kouluttamisesta. Villa Karossa ei juuri ollut tietoa paikallisista teatterialan ammattilaisista. Päätin etsimisen sijaan keskittyä siihen mitä jo oli tiedossa. Tiesin ennakkoon, että Beninissä toimii pieni kansainvälinen teatterikoulu, *L'École Internationale de Théâtre du Bénin (EITB)*. Anna auttoi minua yhteydenotossa ja oli myös mukana ensivierailullani koulussa. Koulu sijaitsi Cotonoun kaupungin ulkopuolella meren rannalla, jonne Alphonse kyyditsi meidät kovin kuoppaista tietä pitkin.

Tapasimme koulun perustajan ja johtajan **Dine Aloughinen**. Puhuimme yleisesti teatterista ja teatteripedagogiikasta, minä kerroin omasta taustani ja Dine vähän omastaan. Koulun opetus vaikutti olevan liikelähtöistä ja siten opetusohjelma tuntui hyvinkin läheiseltä tämmöisestä fyysisen teatterin tekijästä. Koululla vieraili myös paljon opettajia Euroopasta, todennäköisesti erilaisten kansainvälisten kulttuurirahoitusten tukemana. Ehdin jo kuitenkin ajatella keskustelun kuluessa, että tämä oli tässä. Ihan kiinnostava tapaaminen sinänsä, mutta työpajasta ei taida tulla mitään. Koulu on ranskan-kielinen ja englanti-ranska tulkkia ei ole saatavilla. Erehdyin. Sovimmeikin suht ripeästi klovneriatyöpajan aikataulusta ja muista opetukseen liittyvistä

yksityiskohdista. Kieli ei ollutkaan Dinen mielestä ongelma ja minähän olen tarpeeksi hullunrohkea opettamaan ilman yhteistä kieltä. Kokemustakin siitä on. Päätimme kielikysymyksessä luottaa opettavan aiheen vetovoimaan, käytännön harjoitteluun ja siihen, että opiskelijoista pari osaa jonkin verran englantia.

Lähetin ennakolta tekstimateriaalia kurssin sisällöstä sekä englanniksi että Annan kääntämänä ranskaksi. Esittelin tavallista tarkemmin työpajan peruspiirteet sekä klovnerian periaatteita. Opettelin Annan opastuksella etukäteen myös sanoja ja lauseita, joita tiesin tarvitsevani. Ennakkotoimista oli hyötyä ja minun kauhea kökköranskani vapautti vuorovaikutusta. Kolmen päivän (5.-7.11.) työpaja sujui oikein hyvin. Opiskelijani Mariame (Benin), Nafissa (Togo), Boubacar (Niger), Laure (Burkina Faso) ja Gisèle (Benin) olivat innokkaita ja taitavia opiskelijoita (kolme koulun opiskelijoista oli poissa). Päivät olivat pitkiä ja intensiivisiä. Teimme kovasti töitä. Ja palaute kurssista oli erittäin myönteinen.

Asuin koululla ja oli kovin kiinnostavaa seurata tämän pienen teatterikoulun elämää. Siellä myös harjoittelisamaan aikaan ammattiryhmä Alougbinen ohjausta. Kävinkin sitten myöhemmin kolme kertaa Cotonoussa ”teatterimatalla”. Ranskan kulttuurikeskuksessa näin em. ammattiryhmän erittäin kiinnostavan esityksen ”Ifédé, un hymne à l’amour” sekä kaksi muuta Alougbinen ohjausta koulun opiskelijoille, jotka nekin olivat hyviä opiskelijaesityksiä (”Le complexe de Thénardier” ja ”L’ordre du Passé”). Tämä Dine Alougbine on melkoinen teatterintekijä. Hän työskenteli ennen paluutaan kotimaahansa ja koulun perustamista pitkään näyttelijänä ranskalaisissa ryhmissä ja on esiintynyt yli 35 maassa. Afrikkalaiseen tapaan hän on monipuolinen taiteilija: näyttelijä, ohjaaja, kirjailija, scenografi, kuvataiteilija eikä tanssikaan taida olla hänelle vierasta. Olen tosi iloinen ja otettu tästä kohtaamisesta.

Kirjoitustyöni jäivät lähinnä (työ)päiväkirjan merkinnöiksi. Sain kuitenkin lokakuussa tehtyä työn, johon ei ns. arjen pyöryksessä ole tuntunut löytyvän aikaa. Päivitin ja puhtaaksikirjoitin klovneriaan liittyvät muistiinpanoni. Tärkeä rutiinityö.

Osallistuin usealle **Noël Saïzonoun** rumputunnille ja vielä useammalle tanssitunnille. Erinomaista opetusta! Hienoa, että tämä on Villa Karossa mahdollista. Tanssin muutenkin paljon; mainion Gildasin mahtavassa Lion Bar'ssa, kaduilla, kodeissa, torilla, rannalla ja jopa Togon tullissa pois lähtiesäni. (Useimmiten siis paikallisten kanssa, en yksin!) Nautin siitä, että musiikki ja tanssi olivat niin vahvasti läsnä jokapäiväisessä elämässä.

Ja tanssia sain myös ehkä itselleni kaikkein tärkeimmässä projektissani. Tein klovneria- ja tanssiesityksen yhteisyössä **Noëlin** ja **Amour Danhouanvin** kanssa. Esitimme lauantaina 5.12. noin 15 minuutin ”Danse avec Taï” -esityksen ennen Villa Karon järjestämää konserttia. Myös Heini esitti ilma-akrobatiaa, joten paikallisella bändillä oli ”suomalaislämpärit”. Otin esityksessä aikamoisia riskejä; kokeilin edellisenä kesänä syntynyttä uutta klovnihahmoa, joka sai nimen **Taï**, valmistin uutta materiaalia osin pohjautuen omiin kokemuksiini Grand Popossa, jatkoin kökköranskani harjoittamista ja uskaltauduin ”ei-ammattitanssijana” esittämään paikallista tanssia ja vieläpä Noëlin kanssa! Noël teki minulle oman koreografian ja Amour rummutti. Molempien kanssa oli hyvä tehdä yhteistyötä. Tosin 10-vuotisjuhlat ja niiden tuomat järjestelyt ja kiireet vähän vaikeuttivat harjoituksiamme.

Uuden kokeileminen ja riskinotto kannatti. Esitys käynnistyi tietenkin (?) myöhässä ja lavalalla oli aluksi aikamoista sähellystä, kiitos bändin roudareitten. Mutta yleisö seurasi kiinnostuneena esitystä, nauroi, kommentoi ja oli aika otettu kun Taï erinäisten kommelluksien ja vaikeuksien jälkeen vihdoinkin alkoi tanssia ”beniniläisittäin”. Yleisölle klovneria oli varmaan aika uutta, mutta sekä meikäläisen että Heinin akrobatiaesitystä seurasi erittäin keskittynyt yleisö. Palaute oli oikein kannustavaa ja ehdin vielä ennen kotiinlähtöäni kuulla muutamia kiinnostavia ”esitysanalyyseja” ja monia iloisia terveisiä mm. Noëlin kautta. Aion käyttää esityksen materiaalia tulevassa soolossani.

Kaiken kaikkiaan olin suunnattoman helpottunut, kun huomasin kommunikoivani ja pärjääväni Grand Popossa hyvin erilaisten ihmisten kanssa joko englanniksi, elekielellä, muutamalla minan sanalla tai sitten omalla omituisella etäisesti ranskaa muistuttavalla kielellä. Ja pakko kai minunkin on mainita ne käsittämättömän viehättävät ja mukavalla tavalla uteliaat lapset.

Anna Maaria Oramo:

KLASSINEN MUSIIKKI VIERAILI GRAND POPOSSA

VIETIN REILUN KUUKAUDEN stipendiaattina Grand Popon Villa Karossa, Beninissä, syksyllä 2009. Eräs stipendiaikani tavoitteista oli kartoittaa beniniläisyleisön klassisen musiikin tuntemusta. Ajoitin Beninin-vierailuni samaan aikaan, kun Suomen radion sinfoniaorkesteri esiintyi Villa Karon 10-vuotisjuhlilla. Juhlallisuudet huipentui-
vat konserttiin 25.11.2009. Illan esiintyjinä olivat suosittu paikallinen **Sagbohan Danialou** –poppyhtye, **Suomen radion sinfoniaorkesteri** sekä **Noel Saizonou & Gong-Jazz** -lyömäsoitinyhtye. Juhlajärjestelyihin oli panostettu paljon ja etenkin yli 40-henkisen sinfoniaorkesterin tuominen kes-
kelle pientä afrikkalaista kyläyhteisöä oli suuri projekti.

Radion sinfoniaorkesterin konsertin aikana seurasin yleisön tunnelmia ja haastattelin ihmisiä. Saadakseni kokonaiskuvan beniniläisten suhteesta klassiseen musiikkiin haastattelin myös paikallisia ammattimuusikoita. Pyysin heitä kertomaan työnsä luonteesta, afrikkalaisen musiikin ominaispiirteistä sekä suhteestaan eurooppalaiseen musiikkiin. En tiennyt lainkaan mitä odottaa, ja opin vasta paikan päällä, että Beninissä ei tunneta länsimaista klassista musiikkia.

Muusikon elämää Beninissä

Alfredo Afanou on lyömäsoittaja, säveltäjä, opettaja, laulaja ja tanssija. Hän toimii kokopäiväisesti muusikkona. Alfredo kertoo omakseen muusikon ammatin isältään, jonka opastuksella hän ryhtyi rakentamaan tam tameja jo 8-vuotiaana. Nykyään Alfredo valmistaa myös djembejä ammattilaiskäyttöön. Muusikon työ Afrikassa on monipuolista ja sisältää soittami-

sen ohella musiikin ja tanssin opettamista. Alfredo kertoo olevansa ammatilliseen tilanteeseensa tyytyväinen. Hän toimii Cotonoussa tanssinopettajana *Ecole française de Cotonoussa*, jossa hän opettaa 10-12-vuotiaille lapsille ja nuorille tanssia, soittamista ja teatteria. Tavallisesti työsuhteet ovat projektiluontoisia ja kestävät kahdesta kolmeen kuukautta. Projektin päätteeksi oppilaat esittävät oppimansa vanhemmilleen. Alfredolla on myös yksityisoppilaita. Hänen mukaansa Beninissä on mahdollista elättää itsensä taiteilijana, vaikka monet muusikot tekevät musiikin ohessa muutakin työtä.

Alfredo Afanou esiintyi Helsingissä helmikuussa 2010.

Noel Saïzonou toimii laulajana, säveltäjänä, tanssijana ja afrikkalaisen tanssin opettajana enimmäkseen Beninissä. Noelin taitamista instrumenteista mainittakoon beniniläiset lyömäsoittimet: gongi, congas, tumba ja tamallé, marakassi, erilaiset tamburiinit, malilainen djembe sekä trumpetti, saksofoni ja pasuuna. Noel kertoo aloittaneensa musisoinnin noin viiden ikäisenä. Aluksi soittimiksi kelpasivat käytetyt tomaattipurkit, joita kylän lapset hakkasivat kepukoillaan. Purkit haettiin yhteistoimin roskiksista ja musisointi alkoi soittamisen riemusta ja leikistä. Noel muistelee, kuinka hän ystäviensä kanssa järjesti musiikkipainotteisia hautajaisseremonioita sisiliskoille, jotka ensin tapettiin yhteistoimin.

Protestanttisen kirkon koraalit säestetään Beninissä lyömäsoittimilla ja Noel kertoo soittaneensa kirkon tilaisuuksissa noin 7 vuoden ikäisenä. Oltuaan mukana musisoinnissa ja lahjakas monella eri alueella hän pääsi 17-vuotiaana *Cotonou brass band*- ammattiorkesteriin soittamaan trumpettia. Tässä yhtyeessä hän ansaitsi elantonsa seuraavat kahdeksan vuotta. Noel lähti Cotonousta 25-vuotiaana saatuaan tarjoilijan paikan Grand Popon Auberge-hotellista. Työnantaja huomasi pian Noelin lahjakkuuden ja ryhtyi järjestämään hänelle keikkoja mm. hotellin vierastilaisuuksissa. Noel on soittanut paljon myös Villa Karon tilaisuuksissa ja suomalaiset kontaktit mahdollistivat myös ensimmäisen omatuotantaisen albumin julkaisemisen. Noelin mielestä muusikon ammatin harjoittaminen on Beninissä haasteellista, koska tulot jäävät pieniksi ja äänitteiden piraattikopiointi on merkittävä ongelma. Onnekas muusikko löytää kontakteja ja ihmisiä, jotka tukevat uraa, mutta useimmiten julkisuuden saaminen, ulkomailla soittaminen, markkinointi ja tuottajan löytäminen on erittäin vaikeaa. Eurooppalaiset tukijat ovat afrikkalaiselle muusikolle tärkeitä ja jo suhteellisen pienellä avustuksella voi saada paljon aikaan. Noel on esiintynyt Suomessa ja opettanut afrikkalaista musiikkia mm. Sibelius-Akatemiassa.

Noel Saizonouta kuullaan Suomessa seuraavan kerran Helsingissä toukokuussa 2010.

Afrikkalainen musiikki perustuu rytmiin ja improvisaatioon

Alfredo ja Noel kertovat, että afrikkalainen musiikki koetaan henkilökohtaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Se on samankaltaista ympäri maanosaa. Perinne siirtyy korvakuulolta muusikolta toiselle ja soittaminen perustuu rytmisille kuvioille sekä improvisaatiolle. Kirjoitettua perinnesiiriä ei juurikaan ole olemassa. Nykyään muusikot kuitenkin kirjoittavat sävellyksiään ylös, mutta ei ole olemassa yhteisesti sovittua notaatioita, vaan muusikko käyttää henkilökohtaista kirjoitustapaa. Afrikkalaisessa yhtyeessä improvisaatiosta tulee yhteispeliä, joka muotoutuu rytmiseksi kudokseksi. Yhtyeessä on usein yksi aloittajajäsen, joka aloittaa musisoinnin ehdottaen muille rytmisiä kuvioita. Toiset kuuntelevat ja tulevat mukaan. Tanssi on ilonlähde ja kuuluu olennaisena osana afrikkalaiseen musisointiin. Perheissä jonkun ryhtyessä musisoimaan muut alkavat tanssia spontaanisti. Beniniläiset perinteiset soittimet ovat enimmäkseen lyömäsoittimia ja musiikin muoto perustuu rytmiseen diveristeettiin. Tyypillinen beniniläinen soitin on tam tam ja tunnettu djembe-rumpu on lähtöisin Guineasta ja Malista. Djembe on yleistynyt runsaasti myös Beninissä, koska se on yleisölle tutuin afrikkalaisista lyömäsoittimista. Beniniläinen musiikki on hyvin rikas perinteissään ja joka kylällä on oma tyypillinen rytmensä. Käytännön musisoinnissa eri paikkojen perinteet kuitenkin yhdistyvät keskenään ja muihin afrikkalaisiin rytmeihin.

Alfredo kertoo, että Beninissä soitetaan enimmäkseen perinteistä paikallista musiikkia, mutta Cotonoussa tavataan jonkin verran myös rytmimusiikin, jazzin ja klassisen musiikin soittajia. Alfredo on kuullut eurooppalaista klassista ja rytmimusiikkia sekä Euroopassa että kotimaassaan. Hän kertoo, että Beninistä voi löytää klassisen musiikin instrumetteja, kuten pianoja, viuluja ja selloja, mutta että niitä on hyvin vähän. Sähkökitara ja sähköpiano ovat kuitenkin ihmisille tuttuja. Noel on kuullut klassista sinfonista musiikkia vieraillessaan Euroopassa ja levyiltä. Hän arvelee, että Afrikassa ylipäänsä kuullaan erittäin harvoin klassista sinfoniamusiikkia elävänä esityksenä. Beniniläiselle yleisölle se on vierasta, mutta musiikin ammattilaiset tuntevat sitä jonkun verran ja arvostavat sitä paljon. Erityisesti nuoret eivät Beninissä välitä kuunnella klassista musiikkia, mutta vanhemmat ihmiset nauttivat siitä. Noel pohtii, että eurooppalaisen klassisen musiikin anti afrikkalaiselle musiikille voisi olla sen selkeä struktuuri, koska kappaleten rakenteellisuus on ominaisuus, joka puuttuu

afrikkalaisesta musiikista.

Sinfoniaa ja Atlantin kohinaa

Lissa Gbassan lava-alue Villa Karon pihalla on ka-
tettu aurinkosuojilla. Rannalle ja piha-alueelle on
pystytetty kaiuttimia, jotta kauempana lavastakin
kuunteleva yleisö pystyisi nauttimaan esityksestä.
Tunnelma on vilkas ja äänekäs, muistuttaen elä-
väistä torikokousta. Radion sinfoniaorkesterin oh-
jelma on koottu sinfonisista merkkiteoksista, afrik-
kalaisvaikutteisesta suomalaisesta nykymusiikista,
tangoista sekä kansanmusiikista. Orkesteriosuut-
ta rytmittävät **Sakari Oramon** juonnot, jotka on
suunniteltu afrikkalaista yleisöä ajatellen.

Oramo aloittaa kertomalla yleisesti klassises-
ta musiikista. Hän painottaa, että länsimainen sin-
foninen musiikki on nuoteiksi kirjoitettua ja jopa
vuosisatoja vanhaa musiikkia. Sitten hän kään-
tyy orkesteriin päin ja lyö *Bartokin Romanianlaiset*
tanssit rytmikkäästi liikkeelle. Musiikin alkaessa
meteli on niin kova, että yleisössä istuva taidemu-
siikin ystävä kokoaa kaiken myötätuntonsa paah-
tuneella lavalla soittavan orkesterin tueksi. Sinnik-
käästi ja tyylikkäästi esiintyvä soittajisto onnistuu
kuitenkin pian voittamaan suuren osan äänekästä
yleisöä puolelleen ja jo ensimmäinen kappale saa
raikuvat suosionosoitukset. Seuraavan numeron,
Gossekin Sarjan tasavallan voitolle, varhaisklas-
siset finessit jäävät aluksi metelin peittoon, mutta
kun Oramo laskee orkesterin volyymin asteittain
pianissimoon, yleisön mielenkiinto kohdistuu la-
van tapahtumiin ja se reagoi ensin hiljenemällä ja
sitten hurjasti taputtamalla. Seuraavassa puheosu-
udessaan Oramo esittelee orkesterin ja kertoo sen
ammattimaisesta ja päivittäisestä työskentelystä.
Kun hän mainitsee olevansa koko porukan johtaja,
yleisö reagoi huutamalla villisti ja eräänlaista kun-
nioitusta osoittaen. *Jouni Kaipaisen Beniniläinen*
aamulaulu alkaa hiljaisella sointimatolla. Lyömä-
soitinsolisti **Jani Niinimäki** saa afrikkalaisyleisön
pian puolelleen ja kehuja kommentteja kuuluu
sieltä täältä.

Teen kierroksen varsinaisen yleisökatoksen
ulkopuolelle, jossa musiikista ei hiljaisina hetki-
nä kuulu paljoakaan. Lapset juoksentelevat hiek-
karannalla ja lennättävät leijoja. Monet kuitenkin
kuuntelevatkin kiinnostuneina ja kysellessäni tun-
nelmia he sanovat pitävänsä paljon esityksestä.
Beethovenin Sinfonia nro 5 "Kohtalo" esitetään
pätkittynä ja osien väliin tulevat juonnot menevät
syvemmälle musiikin kuvainnollisiin merkityksiin.
Sakari Oramo testaa, ovatko sinfonian ensimmäi-
set maailmankuulut tahdit tuttuja myös Afrikassa.
Hän kirvoittaa orkesteristaan tutut ta-ta-ta-taa -ää-
net ja lyö sitten soiton poikki. Seuraan kiinnostu-

neena yleisöä – ei reaktiota. Beethoven saa soida Grand Popossa tuoreena ilman arviointia ja ennakkoluuloja ja olla uutena elämyksenä yleisölleen, joka ottaa sen vastaan omalla tavallaan. Tuoreus tarttuu myös lavalla hikoileviin soittajiin, joiden intensiivistä ja eläytyvää soittoa on nautinnollista kuunnella. Beethovenin samettinen sointi kohtaa kuuman ilman ja taustalla kohisevan Atlantin, kuuluisa teos tekee tehtävänsä musiikkina ja läpäisee äänekkäimmätkin kuulijat. Puistomaisessa sinfoniakonsertissa on rento ja onnellinen tunnelma. *Tim Ferchenin Body and souls* lyömäsoittimille ja taputtavalle orkesterille herättää yleisössä suurimman reaktion, sillä solistin taituruus ja rytmisyydessään tuttu sointi tehoavat afrikkalaisyleisöön parhaiten. Innokkaimmat taputtavat mukana ja viimeistään tässä vaiheessa on yleisön mielenkiinto voitettu. Viihteelliset tangot ja kansantanssit päättävät RSO:n osuuden suomalaisiin säveliin. **Jari Rantakaulion** äänityöskentely ulkotilassa ja ilman sointia tukevaa akustiikkaa soittavan orkesterin vahvistamiseksi toimi erinomaisesti.

Klassinen musiikki rentouttaa

Haastattelin puistokonsertissa muutamia paikallisia kuulijoita ja kysyin heiltä, onko klassinen musiikki heille tuttua ja mitä he pitävät siitä. Kaikki sanoivat kuulleensa klassista musiikkia levyiltä, mutta eivät elävänä esityksenä. Yleinen mielipide oli, että klassinen musiikki sopii rentoutuneeseen ja rauhalliseen tunnelmaan, kun taas afrikkalainen musiikki on eläväistä ja tanssittavaa rytmimusiikkia. Klassisesta musiikista puhuminen oli aluksi vähäsanaista, eikä taustatietoa keskeisimmistäkään säveltäjistä ollut. Kuitenkin, saatuaan ensimmäisen kuuntelukokemuksensa klassisesta musiikista Radion sinfoniaorkesterin esittämänä, vastaanotto oli hyvin positiivinen ja innostunut. Konsertin perusteella jotkut uskovat, että Afrikassa voisi todella olla yleisöä sinfoniselle orkesterimusiikille.

Fahride Lala, 29, on Porto Novossa syntynyt kokki. Hän on kuullut klassista musiikkia CD:ltä ja arvostaa sitä paljon. Elävänä esityksenä hän on kuitenkin kuullut ainoastaan jazzia, bluesia ja rytmimusiikkia. Fahride ei ollut koskaan aikaisemmin nähnyt viulua, mutta konsertin jälkeen hän sanoi ihastuneensa instrumenttiin ja tahtovansa oppia itsekin soittamaan sitä. Fahride toivoisi pääsevänsä Suomeen opiskelemaan viulunsoittoa ja sanoi olevansa iloinen osallistumisestaan tapahtumaan. Hän arvioi kapellimestarin työskentelyä tarkkaavais-

si ja hieman arvosteli lyömäsoittajaa, joka ei soittanut ulkomuistista. Grand Popossa asuva myyjä **Blanche Moehou-Loko** sanoo klassisen musiikin olevan kiinnostavaa harmonian ja soinnin takia. Hän kuuli Villa Karossa elämänsä ensimmäisen sinfoniakonsertin ja oli vaikuttunut kuulemastaan. Blanche sanoo klassisen musiikin tuovan hänen mieleensä joulun tunnelman, iloisen mielen ja rauhallisuuden. Hän oli myös sitä mieltä, että suomalais-beniniäläiselle taideyhteistyölle pitää saada jatkoa, koska hän haluaisi kuulla enemmän klassista musiikkia elävänä esityksenä. Muusikko ja pasunisti, **Houanou Epiphan**, 23, kertoo soittavansa kirkossa pianoa ja urkuja, lyömäsoittimia ja bassokitaraa. Hänen yhtyeensä *La jeunesse en mouvement* esittää monenlaista rytmimusiikkia. Hän kertoo soittaneensa pasuunaa erilaisissa kokoonpanoissa, mutta klassinen musiikki ei kuulu hänen ohjelmistoonsa, koska hän ei esimerkiksi lue nuotteja. Houanou kehuu konserttia suurenmoiseksi ja ihailee muusikoiden taitavuutta ja erityisesti sitä, kuinka hyvin he ovat oppineet soittamansa. Hän olisi itsekkin halukas oppimaan klassista musiikkia ja nuotinlukua.

Afrikkalaisyleisö keskusteli mielellään kuulemastaan

TUNNUSLUKUJA AFRIKASTA

KUN SEISOT Villa Karon rannalla Grand Popossa ja katselet mereltä palaavia kalastajaveneitä, tunnet löytäneesi Afrikan. On kuitenkin hyvä aina aika ajoin katsoa Afrikkaa toisin silmin – maanosaa, jonka 53 valtiota merkittäväällä tavalla eroavat toisistaan luonnonvaroiltaan, väestöllisesti, poliittisesti, maantieteellisesti, etnisesti ja kulttuurisesti.

1. Vaikka Afrikan **talouskasvu** on muutamissa Afrikan maissa ollut merkittävää, on Afrika edelleen köyhin maanosa, jonka väestöstä 40% elää äärimmäisessä köyhyudessa. Maailman väestöstä Afrikassa asuu 12 % , mutta maanosa tuottaa vain yhden prosentin (1%) maailman yhteenlasketusta BKT:sta.

2. **Maatalouden** merkitys köyhyyden poistamiselle Afrikassa on ratkaisevan tärkeä. Maatalous työllistää 70% työvoimasta ja muodostaa 35% Afrikan mantereen BKT:stä ja 40% viennistä. Noin 80% Afrikan viljelijöistä kuuluu pienviljelijöihin ja heistä suurin osa on naisia.

3. **Metsät ja metsätuotteet** vaikuttavat maailmanlaajuisesti 1,2 miljardin ihmisen elämään. Afrikan metsäpinta-ala on 650 miljoonaa hehtaaria, metsäisin Afrikan valtioista on Keski-Afrika (37% Afrikan metsistä). Suurin ongelma on kiihtyvä metsäkato, mm. vuosien 1990-2000 välisenä aikana mantereen metsistä hävitettiin 53 miljoonaa hehtaaria, joka vastaa 56% koko maailman metsäkadosta. Polttopuu on edelleen useimmissa Afrikan maissa tärkein metsistä saatava tuote.

4. Aseellisten **konfliktien** lukumäärä Afrikassa on vähentynyt, mutta silti se on suurempi kuin missään muussa maanosassa. Useat konflikteista ovat pitkittyneitä ja erittäin monisyisiä. Esimerkkinä voidaan mainita Sudan, jossa 2000-luvulla on ollut käynnissä kolme eri sotaa. Kaikkein kriittisimmässä tilassa on Somalia, jota voidaan pitää täysin romahtaneena valtiona.

5. **Elinajanodote** useissa Afrikan maissa on edelleen hyvin alhainen. Koko maailman HIV/Aidsia sairastavista ihmisistä 75% asuu Afrikassa. Vuosittaisista malariakuolemista 90% tapahtuu Afrikassa ja heistä suurin osa on lapsia. Mantereen väkiluku on jo ylittänyt miljardin rajan ja vaikka väestön kasvu muissa kehittyvissä maanosissa on alkanut hidastua, ei tätä käännettä ole tapahtunut Afrikassa. Saharan eteläpuolisen Afrikan väestöstä 40-49% on alle 15-vuotiaita.

6. Kaikesta maailman **elintarvikeavusta** 60% suuntautuu Afrikkaan ja siitä puolestaan 70% Afrikan sarven alueelle. Elintarvikeavusta on eräissä maissa tullut lähes pysyvää. YK:n maatalousjärjestö FAO:n mukaan esimerkiksi vuonna 2008 aliravittujen prosentuaalinen osuus jakautui muutamissa Afrikan maissa seuraavasti: Eritrea (75%), Burundi (66%), Sierra Leone (51%), Liberia (50%) ja Zimbabwe (47%).

7. **Muuttoliike ja pakolaisuus** ovat erittäin mittavia kehityskysymyksiä ja niiden merkitys on viime vuosina entisestään korostunut. Afrikassa elää noin 25% maailman UNHCR:n mandaattiin kuuluvista pakolaisista eli noin 2.3 miljoonaa. Noin puolet koko maailman maiden sisäisistä pakolaisista eli noin 12.7 miljoonaa ihmistä asuu Afrikassa.

8. Afrikka on **malmi- ja mineraalivaroiltaan** rikas maanosa. Maailmanlaajuisesti Afrikka on tärkeä kullin, timanttien, uraanin, mangaanin, kromin, nikkelin, bauksiitin sekä koboltin tuottaja. Maailman mineraalivaroista 30% löytyy Afrikan mantereelta ja esimerkiksi platinaryhmiin kuuluvista esiintymistä 90%.

9. Vaikka Afrikasta löytyy laajasti sekä uusiutuvia että uusiutumattomia **energiavaroja**, niitä kyetään hyödyntämään toistaiseksi vielä suhteellisen vähän. Mantereelta puuttuu kattava sähköverkko ja vain 24% Saharan eteläpuolisen alueen väestöstä on sähkönjakelun piirissä eli nykyaikaisten energiamuotojen käyttö on siellä alhaisimmalla tasolla koko maailmassa - jopa 80-90% energiasta perustuu perinteiseen biomassaan.

10. Afrikka on erittäin haavoittuvainen **ilmastonmuutoksen** seurauksille, koska mantereen elinkeinorakenne on voimakkaan maatalousvaltainen. Vaikka Afrikan maiden edellytykset sopeutua ilmastomuutoksen seurauksiin ovat heikot, on mantereen osuus hiilidioksidipäästöistä kuitenkin marginaalinen, arviolta vain 3,6% maailman kokonaispäästöstä.

Näitä tunnuslukuja on terveellistä pohtia samalla kun ihaillet Grand Popon veneiden tanssia meressä. Afrikka on entistä lähempänä meitä.

Matti-Juhani Karila

Kirjoittaja on toimittaja ja Villa Karon ystävät ry:n vpj

Tunnusluvut on koottu ulkoministeriön 8.2. 2010 julkaisemista Afrikka Suomen ulkopoliitikassa- ja Afrikka Suomen kehityspoliitikassa -julkaisuista.

Reijo Mälkiä:

AFRIKKALAISET OVAT KEHITTÄNEET USEITA ARKKITEHTUURIN TYYLEJÄ

Afrikkalaisella ihmisellä on yhteys luontoon; voidaan puhua luontomystismistä, luontoa ja henkiä kuunnellaan. Elinolosuhteet ovat luonnon puolesta suuressa osassa manteretta kovat. Niinpä jokaisesta päivästä on syytä nauttia, olla iloinen, tanssia ja pitää hauskaa. Monissa Afrikan maissa itsemurhat ovat lähes tuntemattomia ja afrikkalaisissa kielissä ei ole vastinetta sanalle masennus, depressio. Vielä voisi mainita tiedonsiirtymisen suullisena. Suvun perimätieto välittyi lapsille suullisina kertomuksina ja djumbat, tarinankertajat, ovat kierrelleet kylästä toiseen. Suullisena on välittynyt myös rakentamista koskeva tieto.

Merkittävä kulttuurillinen seikka on perhekeskeytyksen ohella yhteisöllisyys. Afrikkalaiset haluavat asua lähellä toisiaan ja lähellä toimintaa. Esimerkiksi aivan valtateiden varsilla asuminen ei houkuttelisi samalla lailla eurooppalaista. Tässäkin on kyse yleistämisestä, esimerkiksi sombat Pohjois-Beninissä ja –Togossa eivät asu tiiviissä kyläyhteisössä vaan kukin perhe omassa linnoitusmaisessa talossaan kunnioittavan välimatkan päässä naapurista.

Reijo Mäkiän luonnos linnoitetusta asumismuodosta eli sombatalosta.

Ilmastolliset ja puolustukselliset tekijät

Kulttuurin lisäksi muita traditionaaliseen rakentamiseen vaikuttavia asioita ovat ilmasto, puolustukselliset näkökohdat, petoeläimiltä suojautuminen sekä tietysti toiminnallisuus ja kokemus. Ilmaston osalta Afrikassa kyse on usein siitä, että vaikka vuotuinen sademäärä olisi jollakin alueella pienikin, se tulee usein äkillisenä ryöppynä, joka rakennusten on kestävä. Samoin alueellisesti päivä- ja yölämpötilojen ero voi olla hyvinkin suuri, päivällä olla yli $+50^{\circ}\text{C}$ ja yöllä lähestyä pakkasta.

Afrikkalaisessa rakentamisessa on monilla alueilla keskeistä auringonvalolta suojautuminen. Yhtenä rakentamiseen vaikuttavana seikkana on tutkittu muun muassa rakennusten suuntautumisesta auringonvalon mukaan. Korkeat termiittikekomaiset ja muutoin epäkäytännöllisen muotoisilta vaikuttavat rakennukset perustelelee se, että päivän kuumimpana hetkenä auringonpaisteen vastaanottava pinta on minimaalisen pieni. Sademetsäalueella taas olennaisinta on tuuletuksen järjestäminen korkean kosteuspitoisuuden takia. Kun savannialueella ikkunoita oli tuskin lainkaan, niin Länsi-Afrikassa kokonainen seinä pihalle päin saatetaan jättää auki.

Puolustukselliset tekijät ovat omanneet hyvinkin keskeisen merkityksen. Kylä on saatettu sijoittaa maaston tai kasvillisuuden suhteen siten, että sitä pääsee lähestymään vain yhdestä suunnasta. Kylän sokkeloisuus on myös helpottanut sen puolustusta. Yksi erikoisempia puolustuksellisia rakennuskaisuja on Beninissä sijaitseva Ganvie, ”Afrikan Venetsia”. Se rakennettiin 1700-luvun alussa veden päälle, sillä asukkaita uhannut vihollisheimon pelkäsi vettä. Niinpä ainoa kulkuneuvo päästä kaupunkiin ja liikkua siellä on edelleen-

kin vene. Se on nykyään 30 000 asukkaan yhteisö. Sombatalon rakenteen määräsivät pääasiassa puolustukselliset tekijät. Jokainen talo on kuin linnoinen ja niinpä orjien metsästäjätkin oppivat jättämään heidät rauhaan.

Kolmas tekijä on kokemus. Kaksikerroksisen rakennuksen aikaansaaminen vain saven ominaisuuksia hyödyntäen, eri materiaalien toimiminen yhdessä, toimivan ilmanvaihdon järjestäminen ovat kehittyneet vuosisatojen aikana huippuunsa. Rakentamistieto on kulkenut sukupolvelta toiselta suullisesti, kirjoitettua tekstiä ei ole ollut. Elinkaarensa päätyttyä luonnonmateriaaleista tehty rakennus on kauniisti palautunut luontoon ympäristöönsä saastuttamatta.

Ei pelkästään savi- tai olkimaja

Perinteinen käsitys afrikkalaisesta traditionaalisesta rakennuksesta on, että asumus on pyöreä maja. Sen on sitten nähty yksiviivaisesti olevan muistumaa kohdusta tms. Pyöreä muoto on vain yksi variaatio ja Susan Denyer kirjassaan *African Traditional Architecture* esittelee 32 perustyyppiä traditionaalisesta rakennuksesta. Esimerkiksi Länsi-Afrikassa vallitseva on suorakulmainen aumakattoinen tyyppi. Traditionaalisen majan suunnittelu lähtee pohjakaavan mitoitukselta, sitten vasta tulee julkisivu. Jos julkisivussa on ulkonäköisiä tehtyjä ulokkeita tai koristeita, se ei ole afrikkalainen. Mitoitus tapahtuu sormituntumalla, piirustuksia ei tunneta eikä tarvita. Kaikki rakennusosat tehdään paikalla käsityönä, moduulimittoja ei tarvita rakennustarvikkeiden tilaamista tai kuljetuskaluston mitoitusta varten. Mitoitus on karkeaa, suunnittelu on enemmän jatkuvaa: ongelmat ratkaistaan niiden tullessa konkreettisesti eteen.

Rakennusta ei voi käsitellä yksittäisenä objektina - jotain tata sombaa lukuun ottamatta - vaan se on aina osa laajempaa kokonaisuutta, esimerkiksi kylää. Kylä koostuu rakennusten tai aidan rajaamista klaanien taloryhmistä, joita erottavat toisistaan kapeat mutkittelevat kujat ja muutama aukio, joissa ruoanlaitto yleensä tapahtuu. Sattuma ei suinkaan määrää toimintojen sijoittumista. Esimerkiksi kylän ruoanlaittopaikan sijoittamiseen on saattanut vaikuttaa se, että savu johtuu hallitusti kyläpäällikön asumuksen suuntaan karkottamaan hyönteiset.

Kylä on orgaanisesti kasvanut vailla kokonaisuunnitelmaa, muttei miten vain vaan kulttuurillisen koodauksen ja perimätietona kulkevan käytännön kokemuksen tuloksena. Kulttuurillisen

koodauksen merkitys voi mennä käytännön tarpeiden edelle. Afrikkalaisen kylän rakentumiselle on yritetty löytää rationaalisia malleja. Yksi on perhepiirien sijoittuminen siten, että geneettinen perimä kylässä pysyisi mahdollisimman monipuolisena. Nuori mies ei voinut valita nuorikkoaan mistä kylän majasta vain, vaan tietyn koodiehdon täyttävästä. Kovin vakuuttavia selityksiä ei näin kuitenkaan ole saatu.

Perinteisen kylän asemakaava on määriteltävissä labyrinttikaavaksi, joskin suuremmista kylistä ja kaupungeista löytyy selkeä ruutukaava. Tämä ei ole vain kolonialismin ajalta periytyvää, vaan ruutukaava ja osittain säteiskaava oli vallitseva jo muinaisissa afrikkalaiskaupungeissa, joita arabi- ja portugalilaiskävijät ylistivät kauneudeltaan ja selkeästä katuverkostaan.

Klassiseen arkkitehtuuriin verrattuna afrikkalaisen kylän arkkitehtuuri on hyvin pelkistynyttä. Siinä ei ole mitään turhaa, se ei ole julkisivuarkkitehtuuria eikä tarjoa minkäänlaista illuusiota. Sen voi sanoa olevan toisaalta hyvin funktionaalisen yhtenäistä toisaalta hyvinkin monimuotoista - kuin afrikkalainen musiikki samaa rytmikuviota monimuotoisesti varioiden. Afrikkalainen ihminen epäilemättä lukee kyläänsä aivan erilailla kuin eurooppalainen. Siinä yhtyvät oman muistikokemuksen ohella menneisyys esi-isineen, tulevaisuus ja jumalat.

Lopuksi

Traditionaalista rakentamista Afrikassa leimaa käytännöllisyys kulttuurillisten sidonnaisuuksien lisäksi. Afrikkalainen mies on rakentanut perheelleen parhaan mahdollisen asumuksen välittömien tarpeiden ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Afrikkalainen asumus rakentuu perheen ympärille. Perheelle rakennetaan joko oma asunto tai jatketaan asumista vanhemmilta perityssä asunnossa. Asunnon pystytys tapahtuu yleensä talkootyönä nopeassa aikataulussa, mutta valmistelu rakennustarvikkeiden keruineen on saattanut viedä vuodenkin.

Kulttuurin lisäksi muita traditionaaliseen rakentamiseen vaikuttavia asioita ovat ilmasto, puolustuselliset näkökohdat, petoeläimiltä suojautuminen sekä tietysti toiminnallisuus, kokemus ja käytettävissä olevat materiaalit. Rakennusmateriaaleista tärkein on ehdottomasti savi, joka Afrikasta on aivan omalaatuisensa. Afrikkalaista savea myydään Suomessakin kuvanveistäjien tarpeisiin.

Afrikan perinteinen kulttuuri on rikas, ehkä rikkaampi kuin missään muualla. Kulttuuri on kui-

tenkin vanhojen perinteisten uskontojen unohtamisen myötä rapautunut. Tämä näkyy maanosan lähihistoriassa, mutta se on heijastunut ehkä myös rakentamiseen. On yllättävää nähdä, että miten Länsi-Afrikassa, jossa perinteinen voodoo-uskonto on voimissaan, varsinkin maaseudulla asutaan idyllisen näköisissä olkikatteisissa savimajoissa ja että niitä rakennetaan edelleen uusia samanlaisia. Ne ovat maisemallisesti ja epäilemättä asumismukavuudeltaankin toista kuin eteläisessä Afrikassa kaikkialla tienvarsilla näkyvät masentavat tiili- ja aaltopeltikopperot.

Kansanomaisen rakentamisen tarjoamat mallit antavat osviittaa nykypäivänkin rakentamista ajatellen. Rakentamisen muodot kun ovat aikojen kuluessa hioutuneet mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi ottaen huomioon niin ympäristölliset, kulttuurilliset kuin sosiaalisetkin olosuhteet. Länsimaisten arkkitehtuurikäsitteiden ja mallien kopiaaminen ja soveltaminen kehitysmäihin tuottaa helposti kulttuurista vierauttavia ja toiminnallises- tikin epäkelvoja ratkaisuja.

Kirjoittaja työskentelee arkkitehtina Senaatti-kiinteistöissä ja on jatko-opinnoissaan tutkinut klassismin juuria. Hän on ollut stipendiaattina Villa Karossa keväällä 2007.

VK-kortteja edullisesti toimistosta

Villa Karo-kortteja myydään loppukevään ajan edullisesti toimistosta. **20 kortin ja kuoren paketti maksaa vain 10 euroa**, kunnes korttivarasto on saatu hieman pienemmäksi. Eli jos kiinnostaa, ota pikimmin yhteyttä Maisa Toivoseen (puh. 09-2783 845).

ON OLEMASSA MONTA AINOA

*Mieleni minun tekevi,
aivoni ajattelevi
lähteäni laulamahan,
saa'ani sanelemahan,
sukuvirttä suoltamahan,
lajivirttä laulamahan.*

TIETOKONEENI MUISTUTTAA minua punaisella Kalevalan alkurunon neljästä 'väärin kirjoitetusta' sanasta. Samalla kun huomautus kertoo kielen kehityksestä, se kertoo muutoksesta, kielen historian aikajanalla.

Vuosi sitten helmikuussa 2009 täytti UUSI KALEVALA 160 vuotta ja sitä juhlittiin monin tavoin. Yksi näkyvimmistä tapahtumista oli Ateneumin Kalevalan juhluvuoden suurnäyttely EI OLE YHTÄ AINOA ja sen yhteydessä julkaistu "TAITEILIJOIDEN KALEVALA", jonka toimitti Kalevalaseuran toiminnanjohtaja Ulla Piela.

Tunnustan eläneeni vuosikymmeniä vailla minikäänlaisia siteitä Kalevalaan. Ateneumin näyttely mykisti heti kättelyssä **Nanna Suden** maalauksilla ja jatkui niin monipuolisena sekä muiden nykytaiteilijoiden että historiallisten Kalevala-taideteosten kokonaisuutena, että en aiemmin muista niin va-

laistuneeni oman kulttuurimme rikkaudesta. Voisin muodikkaasti sanoa, että löysin sisältäni meihin kaikkiin eri tavoin kätketyn Väinämöisen/Ainon. Moni meistä muistaa tai on muistavinaan koulun Pakko–Kalevalan –niinhän me kliseisesti olemme tottuneet sanomaan. Totta tai ei, mutta kukaan ei ole voinut Kalevalan kosketukselta välttyä.

”Kalevala Afrikkaan” -ajatus syntyi minulle jo Ateneumin jättinäyttelyä läpikävellessäni. Aloin varovasti mitata kantopintaa hankkeeseeni ja huomasin että aitoa ja innostunutta kiinnostusta idealleni on olemassa, mutta keskeinen kysymys on: Miksi Väinämöinen Ainoineen pitäisi rahdata Afrikkaan? Ryhdyin hakemaan lisäkatetta ajatukselleni ja kävin vuoden 2009 aikana useita istuntoja ’kalevalaisten’ kanssa ja aika luontevasti alkoi keskeiseksi teemaksi nousta kahden eepoksen ensita paaminen.

Nyt kun sekä viime että tänä vuonna juhlitaan Villa Karon kymmenvuotista taivalta, olemme valmistelemassa eräänlaiseksi juhlavuoden päätöstapahtumaksi Kalevalan ja malilaisen Sundiatan kohtaamista marraskuussa Grand Popossa. Ajoitusta puoltaa se, että tämä vuosi on myöskin Kalevalan ensipainoksen 175 –vuotisjuhla, - 28. helmikuuta 1935 allekirjoitti Elias Lönnrot esipuheen runoelmaansa *”Kalewala taikka Wanhoja Karjalan Runoja Suomen kansan muinosista ajoista”*.

Hankkeemme alkuvaiheissa tapahtumaa ovat suunnittelemassa Ateneum, FILI, Gallen-Kallela –museo, Joensuun yliopisto, Jyväskylän yliopisto ja SKS. Työnimellä ”KALEVALA & SUNDIATA” etenevän hankkeen alku on jo käynnistynyt. Toiminnanjohtaja Juha Vakkuri kartoittaa parhailaan Joensuun, Jyväskylän ja Granadan yliopistojen ja Jyväskylän taidemuseon yhteistyön mallin mukaista taideprojektia Grand Popossa. Suomalais-espanjalaisessa ”Granaina”-hankkeessa kahdelletoista espanjalaiselle taiteilijalle (jotka eivät entuudestaan tunne Kalevalaa) on annettu Kalevalan runoja ja pyydetty luomaan taideteokset niiden innoittamina. Vakkuri on vienyt Kalevalan näkemysmaailman synnystä mukanaan Grand Popoon ja jakaa runon 6-10 afrikkalaiselle taiteilijalle espanjalaisen mallin mukaisesti sikäläisten taideteosten pohjamateriaaliksi.

Marraskuun tapahtumaan on suunnitteilla taidenäyttelyn lisäksi musiikkia, elokuvia, kansalliseepoksiin liittyviä asiantuntijatapaamisia, mutta perusajatuksena on juhla, jossa kalevalaiset tapaavat Sundiatan väen. Entä miten paikalle saapuu Akseli Gallen-Kallela, joka vietti vuodet 1909-1911 Afrikassa? Grand Popon kylän asukkaat ovat tietenkin vieraslistalla, mutta ketä muita? Syyskuussa 2010 tiedämme senkin.

Ateneumin näyttelyn mottoa mukailleen työryhmälle on selvinnyt, että ON OLEMASSA MONTA AINOAA – eli suurilla eepoksilla on hämmästyttävällä tavalla paljon yhteistä.

Matti-Juhani Karila

Kirjoittaja on toimittaja ja Villa Karon ystäväry:n hallituksen vpj

Afrikan voima EMMASSA!

Afrikan voima

-Kolme näkökulmaa 24.2.-6.6.2010

Espoon modernin taiteen museossa EMMAssa avattiin helmikuussa *Afrikan voima* -näyttely, joka on avoinna kesäkuun alkupäiviin asti.

Näyttely tutkii Euroopan kulttuurivelkaa Afrikalle kolmella tapaa. Se esittelee merkittävän valikoidun perinteistä afrikkalaista taidetta yhdessä Euroopan modernistisen taiteen kanssa.

Näyttelyn modernisteja ovat mm. **Ferdinand Léger, Andre Lhôte, Wäinö Aaltonen, Birger Carlstedt, Alvar Cawén, Akseli Gallén-Kallela, Greta Hällfors-Sipilä ja Uuno Alanko.**

Kolmas näkökulma luotaa suomalaisen nykytaiteen ja Afrikan suhdetta.

Näyttelyn nykytaiteilijoiden joukossa ovat mm. Villa Karossa työskennelleet **Stefan Bremer, Pertti Kukkonen, Alvar Gullichsen, Timo Kellaranta, Tapani Mikkonen, Teemu Mäki, Lauri Nykopp, Ulla Rantanen ja Ilkka Väätti.**

Villa Karon toiminnanjohtajan, kirjailija **Juha Vakkuri** oli kutsuttu avamaan 23.2.2010 AFRIKAN VOIMA –näyttely:

Arvoisat kutsuvieraat,
Ladies and gentlemen,
Kära vänner,
Hyvät ystävät,

Afrikan voima!

Mika loistokas nimi!

Ja totuudenmukainen, sillä kautta vuosisatojen Afrikassa on ollut voimaa, vaikka se ei ole luonteeltaan ollut aggressiivista ja ekspansiivista kuin Euroopassa.

Länsi-Afrikan muinaisille suurille kuningaskunnille Ghanalle, Malille ja Songhaille riitti levittäytyminen omaan maanosaan, eli toisin kuin Brittien maailmanvallan rakentajat ne eivät uneksineet imperiumista, jossa aurinko ei koskaan laskisi.

Afrikka on antanut vieraitten tulla luokseen. Se on luottanut omaan voimaansa, ja vieraitten rehellisyyteen, joskus kovin huonoin seurauksin.

Kun ajatellaan Euroopan valtioiden toimeenpanemaa Afrikan jakoa siirtomaiksi - ja sen helppoutta - voidaan perustellusti kysyä olisiko Afrikan pitänyt puolustaa omia oikeuksiaan edes sillä kerralla aggressiivisemmin?

En usko että se olisi auttanut. Eurooppalaiset tulisi ratkaisivat historian kulun.

Afrikan todellinen voima oli jo silloin, sata vuotta sitten, keskittynyt samalle sektorille kuin vuosisatoja aikaisemmin, eli kulttuuriin.

Runonlaulajat lauloivat menneitten suurmiesten sankariteoista niin kuin Suomessakin, puun- veistäjät koversivat tanssi- ja rituaalinaamioita sekä koristuksia heimopäälliköiden palatseihin, pronssi- ja hopeasepät tekivät veistoksia ja koruja ja luonnon lääketieteen taitajat etsivät uusia lääkekasveja. Kuulostaa vähän turhankin romanttiselta, vai kuinka?

Afrikan voima. Kuinka todistat kyynikolle, että mitään sellaista on koskaan ollut?

Mikä olisi konkreettisin, vastaan panemattomin todiste Afrikan taiteen voimasta, ja kiinnostavuudesta? Mikä se voisi olla?

Varmaankin se, että tuota taidetta rahdattiin maanosasta pois sadoin tuhansin kappalein, kenties miljoonittain.

Pelkästään British Museumissa on afrikkalaisia taideteoksia museon oman ilmoituksen mukaan yli 300 000. Vuodessa niistä pääsee varaston hyllyiltä esille korkeintaan tuhat. Meidän tulisi siis elää 300- vuotiaksi, jos mielisimme nähdä kaikki teokset.

Afrikkalaisten suuri enemmistö - se joka ei kykene vierailemaan Euroopan ja Yhdysvaltojen parhaissa museoissa - ei näe oman kulttuurinsa merkiteoksia koskaan, vaikka se voisi kuulua ihmisten perusoikeuksiin.

Muutama vuosi sitten suomalainen kansalaisjärjestö Aarre ry ehdotti että suomalaisilla kehitysyhteistyövaroilla Afrikkaan rakennettaisiin Palautetun afrikkalaisen taiteen museo. Ehdotus herätti maailmanlaajuista huomiota, Hongkongista Meksikoon. .

Ajatus on mielestäni edelleenkin hyvä ja olisi hienoa jos kulttuurikehitysyhteistyön merkitys kehityksen vauhdittajana ymmärrettäisiin myös meillä. Ja peerrän tuojana, Suomen kannalta. Ei ole synti eikä pahitteeksi Suomelle saada hieman kiitosta siitä mitä kehitysyhteistyörahoilla saadaan aikaan. Muissa Pohjoismaissa kulttuuriyhteistyöhön liittyvä peerrä on jo ymmärretty. Ruotsi rahoitti Aleksandrian uuden kirjaston rakentamista, Norja kunnostaa Etiopian vanhoja linnoja, Tanska rahoittaa Beninissä arkeologisia kaivauksia.

Ja kiitoksia satelee.

A couple of days ago I was still in Grand-Popo in Benin reading the diary of the famous explorer **David Livingstone**. He travelled 160 years ago extensively in Southern and Central Africa. Most often he travelled without any other European, only with a handful of African helpers and bearers. His survival was totally in the hands of local chiefs. Whoever hostile chief could have killed him, and indeed some tribal kings were suspicious of him, because they first thought that he, too, was a slave-trader. But Livingstone was always able start a dialogue with local people. That's why he survived. And not only survived but earned respect from Africans.

Africa has not changed.

160 years later, in other words last year, I travelled across Africa from Dakar to Djibouti in the same fashion as ordinary Africans do: with buses, motorbikes, bush-taxis and on foot. Anyone could have robbed me, but no-one even tried. Instead they were very friendly, curious about my trip and – in the long tradition of the continent – respectful towards an elderly man.

Afrikkalainen metsä vastaa niin kuin sinne huutaa.

Afrikan voima on rauhan voimaa.

Afrikan voima on hengen voimaa.

Ja joskus aika yllättävää hengen voimaa.

Två lärare från Helsingfors svenska Norsen följde med när en afrikansk lärare undervisade unga flickor

och pojkar i matematik. Det här hände för en vecka sedan. Och de blev överraskade: afrikanska elever hade – enligt de här lärarna från Norsen – bättre förmåga att tänka abstrakt än skolflickor och pojkar här i Finland.

Johtuuko afrikkalaisten koululaisten parempi kyky ymmärtää abstrakteja asioita siitä, että heidän on käytettävä enemmän päätä koska koulukirjoja ei ole. Jotenkin tähän suuntaan nuo suomalaiset opettajat pohtivat seurattuaan afrikkalaista matematiikan tuntia. Ovatko oppi- ja työkirjat Suomessa vähän turhankin konkreettisia? Taivutetaanko meillä asiat rautalangasta, silloin kun harmaitten aivosolujen käyttäminen riittäisi?

90 vuotta sitten vanha afrikkalainen heimo- päällikkö esitti italialaiselle tutkimusmatkailija **Attilio Gattille** arvoituksen, joka koski mystistä Lumoojattarta:

Mitä enemmän häntä näette, sitä huonommin tunnette hänet.

Mitä huonommin hänet tunnette, sitä enemmän häntä rakastatte.

Mitä enemmän häntä rakastatte, sitä vähemmän häntä epäilette.

Mitä vähemmän häntä epäilette, sitä enemmän olette häntä näkevä.

Afrikka!

Tämä näyttely on suurenmoinen osoitus siitä kuinka tuon Lumoojattaren voima on heijastunut Eurooppaan ja eurooppalaiseen taiteeseen. Ja heijastuu yhä.

Espoon kaupunkia ja EMMA-museota on syytä onnitella siitä, että se pääsee avaamaan Afrikan taidetta käsittelevien suurnäyttelyiden kolmen suoran.

Tänä keväänä Afrikka esittäytyy täällä EMMAssa, ensi kesänä Taidehallissa Villa Karon 10-vuotisjuhlanäyttelyssä. Toimikoot täällä nähtävät villakarolaisten teokset ruokahalua lisäävänä aperivitiivina tuolle kesänäyttelylle.

Ja ensi vuonna Afrikka on teemana Kiasman suuressa ARS-näyttelyssä.

Kolme isoa näyttelyä kahdessa vuodessa! Ja sen jälkeen vielä muutamia pienempiä näyttelyitä, yksi mm. Amos Andersonin Taidemuseossa. Ei ole silti pelkoa, että pajatso tyhjentyisi. Muistakaa vanhan viisaan päällikön sanat Lumoojattaresta:

Mitä enemmän häntä näette, sitä huonommin tunnette hänet!

Paljon onnea EMMAN *AFRIKAN VOIMA*-näyttelylle!

Lisää suomalais-beniniiläisiä avioliittoja: Irene Matis ja Franck Koumolou vihittiin marraskuun 9.päivänä Dassa Zoumessa. Onnea hääparille!

VILLA KARON YSTÄVÄT r.y.
VILLA KAROS VÄNNER r.f.

Toiminnanjohtaja / Verksamhetsledare
Juha Vakkuri puh/tel 09-2783 898
Järjestösihteeri / Organisationssekreterare
Maisa Toivonen puh/tel 09-2783 845

HALLITUS / STYRELSE

Pj/Ordf Jouko Koskinen, jouko.koskinen@heureka.fi
Vpj Matti-Juhani Karila,
matti-juhani.karila@luukku.com
Maria Björnberg-Enckell, maria.bjornberg@dlc.fi
Saara Juvonen, saarajuvonen@gmail.com
Matti Remes, matti.remes@mangomedia.fi
Juha Vakkuri, juha.vakkuri@villa-karo.org

Osoite / Adress:
Annankatu 31-33 E 67 / Annegatan 31-33 E 67
00100 Helsinki / 00100 Helsingfors
Puh / Tel 09-2783 898
E-mail: villakaro@villa-karo.org
www.villa-karo.org

TUKITILI / STÖDKONTO:
NORDEA 101930-209578

Jäsenmaksu/medlemsavgift 170 euroa/euro vuosi /år

JÄSENLEHTI / MEDLEMSBLAD

Toimituksen osoite kuten yllä
Redaktions adress som ovan
Toimittajat / redaktörer
Kristian Vakkuri Puh / Tel 050-3386 918
Jussi Moilanen Puh / Tel 045-1102 229
E-mail: jasenlehti@hotmail.com
Painopaikka Kopio Niini Oy
ISSN 1796-7554